

**НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ПЕДАГОГІЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ІНСТИТУТ СПЕЦІАЛЬНОЇ ПЕДАГОГІКИ І ПСИХОЛОГІЇ
ІМЕНІ МИКОЛИ ЯРМАЧЕНКА**

“ЗАТВЕРДЖУЮ”

Інститут спеціальної педагогіки і психології
імені Миколи Ярмаченка НАПН України
Директор інституту
Засенко В.В. _____

“18” травня 2020 року

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

**ІННОВАЦІЇ В ОСВІТІ ОСІБ З ОСОБЛИВИМИ
ПОТРЕБАМИ**

напрямок підготовки 05 Соціальні та поведінкові науки, 01 Освіта
спеціальність 053 Психологія, 016 Спеціальна освіта
відділ аспірантури і докторантури

2020 – 2021 навчальний рік

Робоча програма «Інновації в освіті осіб з особливими потребами» для здобувачів доктора філософії

за напрямом підготовки 05 Соціальні та поведінкові науки, 01 Освіта/ Педагогіка.
10 с.

Розробники:

Засенко В'ячеслав Васильович, директор Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України, доктор педагогічних наук, професор

Шевченко Володимир Миколайович, старший науковий співробітник Відділу освіти дітей з порушеннями слуху, кандидат педагогічних наук, старший науковий співробітник

Схвалено вченою радою Інституту спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка НАПН України за напрямом підготовки (спеціальністю) 05 Соціальні та поведінкові науки спеціальністю 053 Психологія, 01 Освіта спеціальністю 016 Спеціальна освіта

Протокол від "14" травня 2020 року № 4

"18" травня 2020 року Голова вченої ради _____ Засенко В.В.

© Шевченко В.М., 2020 рік
© Інститут спеціальної педагогіки і психології імені Миколи Ярмаченка, 2020 рік

1. Опис навчальної дисципліни

Найменування показників	Галузь знань, напрям підготовки, освітньо-кваліфікаційний рівень	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Кількість кредитів – 1	Галузь знань 016 Спеціальна освіта 05 Соціальні та поведінкові науки (шифр і назва)	За вибором	
	Напрямок підготовки Спеціальна освіта Психологія (шифр і назва)		
Модулів – 1	Спеціальність: 053 Педагогіка 016 Спеціальна освіта	Рік підготовки	
Змістових модулів – 2		2-й	2-й
Індивідуальне науково-дослідне завдання _____ (назва)		Семестр	
Загальна кількість годин – 60		2-й	2-й
Тижневих годин для денної форми навчання: аудиторних – 16*;10** самостійної роботи студента – 44*; 50**	Освітньо-кваліфікаційний рівень: Доктор філософії	8* год.	8* год.
		5** год	5** год
		Практичні, семінарські	
		8* год.	8* год.
		5** год	5** год
	Вид контролю:		
		залік	

Примітка: * для спеціальності «016 Спеціальна освіта»,
** для спеціальності «053 Психологія»

1. Мета та завдання навчальної дисципліни

Метою викладання навчальної дисципліни «Інновації в освіті осіб з особливими потребами» є ознайомлення майбутніх вчених з інноваційною

діяльністю в сучасному закладі вищої освіти, спеціальному закладі освіти та з інклюзивною формою навчання в Україні на сучасному етапі.

Зміст дисципліни:

1. Ознайомлення з особливостями і основними положеннями інклюзії;
2. Ознайомлення з теоретико-методологічними, нормативно-правовими та організаційно-методичними засадами інклюзивного навчання;
3. Ознайомлення зі способами інтеграції дітей з особливими освітніми потребами у навчально-виховний процес загальноосвітньої школи;
4. Формування уявлень про побудову стратегій взаємодії з батьками дітей з особливими освітніми потребами та фахівцями;
5. Ознайомлення з принципами командної роботи та взаємодії;
6. Ознайомлення з професійно важливими властивостями особистості педагога;
7. Ознайомлення зі змістом та завданнями корекційно-розвивальної роботи;
8. Ознайомлення з основами диференційованого викладання;
9. Ознайомлення з індивідуальними програмами розвитку для дітей з особливими освітніми потребами;
10. Ознайомлення з інноваційними методиками навчання;
11. Ознайомлення з інформаційно-комунікаційними технологіями для роботи з дітьми з особливими освітніми потребами;

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач доктора філософії повинен

знати:

- 1) сутність інновацій в освіті для осіб з особливими освітніми потребами;
- 2) основні положення інклюзивної освіти;
- 3) сучасні аспекти педагогічної діяльності та технологій для осіб з особливими освітніми потребами;
- 4) особливості та ефективні стратегії спілкування та взаємодії з учасниками навчально-виховного процесу;
- 5) принципи командної роботи;
- 6) зміст та завдання корекційно-розвивальної роботи;
- 7) основи диференційованого викладання;
- 8) індивідуальні програми розвитку для дітей з особливими освітніми потребами;
- 9) інноваційні методики навчання;
- 10) інформаційно-комунікативні технології;
- 11) проектування корекційно-освітнього простору;
- 12) дистанційне навчання;
- 13) особливості упровадження педагогічних технологій в практику роботи закладу вищої та спеціальної освіти і з інклюзивною формою навчання.

вміти:

- 1) аналізувати розвиток освіти, інновацій та освітніх технологій;
- 2) визначати доцільність їх цілісного або елементного упровадження у вищому та спеціальному закладі освіти і з інклюзивною формою навчання;
- 3) виявляти творчі підходи до упровадження інноваційних технологій в освітній процес.

2. Програма навчальної дисципліни**Змістовий модуль 1. Інноваційні педагогічні технології.**

Тема 1. Загальна характеристика педагогічної технології. Інклюзивне навчання.

Тема 2. Технологія розвивального навчання.

Змістовий модуль 2. Технології організації освітнього простору.

Тема 1. Універсальний дизайн інклюзивного освітнього середовища.

Тема 2. Технології адаптації освітнього середовища.

4. Структура навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
		л	п	ср	залік	екзамен		л	п	ср	залік	екзамен
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Модуль 1												
Змістовий модуль 1. Інноваційні педагогічні технології												
Тема 1. Загальна характеристика педагогічної технології. Інклюзивне навчання.	15* /15**	2*/ 1**	2*/ 2**	11*/ 12**			15* /15**	2*/ 1**	2*/ 2**	11*/ 12**		
Тема 2. Технологія розвивального навчання.	15* /15**	2*/ 1**	2*/ 1**	11*/ 13**			15* /15**	2*/ 1**	2*/ 1**	11*/ 13**		
Разом за змістовим модулем 1	30* /30**	4* /2**	4* /3**	22*/ 25**			30* /30**	4* /2**	4* /3**	22*/ 25**		
Змістовий модуль 2. Технології організації освітнього простору												
Тема 1. Універсальний дизайн	15* /15**	2*/ 2**	2*/ 1**	11*/ 12**			15* /15**	2*/ 2**	2*/ 1**	11*/ 12**		

інклюзивного освітнього середовища.											
Тема 2. Технології адаптації освітнього середовища.	15* /15**	2*/ 1**	2*/ 1**	11*/ 13**			15* /15**	2*/ 1**	2*/ 1**	11*/ 13**	
Разом за змістовим модулем 2	30* /30**	4* /3**	4* /2**	22*/ 25**			30* /30**	4* /3**	4* /2**	22*/ 25**	
ІНДЗ		-	-	-				-	-	-	-
Усього годин	60	8* /5**	8*/ 5**	44*/ 50**			60	8* /5**	8*/ 5**	44*/ 50**	

5. Теми практичних (семінарських) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1	Інновації в освіті для осіб з особливими потребами	2*/1**
2	Сучасні напрямки організації навчання для дітей з особливими потребами	2*/1**
3	Організація освітнього простору для дітей з особливими потребами	2*/1**
4	Інноваційні технології в освіті осіб з особливими потребами у (місце роботи аспіранта)	2*/2**

Примітка: * для спеціальності «016 Спеціальна освіта»,

** для спеціальності «053 Психологія»

7. Самостійна робота

Розподіл годин самостійної роботи для здобувачів доктора філософії

1. підготовка до аудиторних занять – 10 год.;
2. підготовка до контрольних заходів – 20 год.;
3. опрацювання питань, які не розглядаються на аудиторних заняттях – 14 год.* / 20 год.**

Усього

44 год.* / 50 год.**

8. Методи навчання

В процесі навчання використовуються наступні методи:

1. набуття знань;
2. формування умінь і навичок;
3. використання знань;
4. творчої діяльності;
5. закріплення знань;

6. перевірки знань, умінь і навичок.

9. Методи контролю

Усне опитування, презентації індивідуального завдання.

Підсумковий контроль – залік.

10. Розподіл балів, які отримує здобувач доктора філософії

Приклад для заліку

Поточне тестування та самостійна робота							Сума	
Змістовий модуль 1				Змістовий модуль 2				
T1	T2				T3	T4	Індивідуальне науково-дослідне завдання	100
20	20				20	20	20	

T1, T2 ... T9 – теми змістових модулів.

Шкала оцінювання: національна та ЄКТС

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка за національною шкалою	
	для екзамену, курсового проекту (роботи), практики	для заліку
90-100	відмінно	зараховано
82-89	добре	
74-81		
64-73	задовільно	
60-63		
35-59	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
1-34	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни

11. Методичне забезпечення

1. Навчально-методичні посібники.
2. Методичні рекомендації за темою навчального курсу.
3. Наочні презентації та відео демонстрації.

12. Рекомендована література

Базова

1. Конвенція про права осіб з інвалідністю: [Електронний ресурс] – Режим доступу: http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/995_g71.
2. Технології психолого-педагогічного супроводу дітей з аутизмом в освітньому просторі: навчально-наочний посібник. / Укл. Т. Скрипник. – Харків: Факт, 2015. – 40 с.
3. Миронова С.П. Корекційна спрямованість принципів навчання учнів з вадами інтелекту// Збірник наукових праць КПНУ імені Івана Огієнка, Інституту психології ім. Г.С. Костюка АПН України. Проблеми сучасної психології. – 2010.– Вип.7. – С. 433–443.
4. Індивідуальне оцінювання навчальних досягнень учнів з особливими потребами в інклюзивному класі: навч. курс та науково-метод. посіб. / Т.В.Сак. – Київ, 2011. – 168 с. – (Серія «Інклюзивна освіта»).
5. Сак Т.В. Диференційований підхід до навчання учнів з особливими освітніми потребами / Т.М. Сак // Науковий часопис НПУ імені М.П. Драгоманова. Серія 19: Корекційна педагогіка та спеціальна психологія. – 2014. – Вип. 26. – С.215 – 219.
6. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / І.М. Дичківська. – 2-ге вид., допов. – К.: Академвидав, 2012. – 352 с.
7. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: практикум: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / І.М. Дичківська. – К.: Слово, 2013. – 448 с.
8. Загородня Л.П. Педагогічна майстерність вихователя дошкільного закладу / Л.П.Загородня, С.А. Тітаренко – Суми, Університетська книга. – 2010.
9. Мадзігон В.М. Технологія креативної педагогічної освіти: монографія / В.М. Мадзігон, А.С. Нісімчук; Інститут педагогічних технологій (м. Луцьк). – Луцьк: Твердиня, 2011. – 512 с.
10. Чепіль М.М. Педагогічні технології: навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / М. М. Чепіль, Н.З. Дудник.– К.: Академвидав, 2012. – 224 с.
11. Педагогічні технології: теорія та практика: Навчально-методичний посібник / За ред. проф. М.В. Гриньової. – Полт. держ. пед. ун-т ім. В.Г. Королеика. – П., АСМІ: 2006. – 230 с.
12. Tim Loreman, Joanne Deppeler, David Harvey “Inklusive Education. A practical guide to supporting diversity in the classroom.” RoutledgeFalmer, London and New York, 2005.

Допоміжна

1. Борисова З. Спадщину Марії Монтессорі – сучасним дошкільним закладам / З. Борисова // Дошкільне виховання. – 1996. – № 5, № 6, № 8, № 9.

2. Городня О. Без покарань і заохочень вчаться діти в єдиному поки що в Україні навчальному закладі – школі Монтесорі / О. Городня // Сім'я. – 1997. – № 2.
3. Дичківська І. Через свободу і самостійність: розвиток індивідуальності дитини в теорії і практиці М.Монтесорі / І. Дичківська // Дошкільне виховання. – 1993. – № 5.
4. Зайченко І.В. Педагогіка. Навчальний посібник. К.: Освіта України, КНТ, 2008. – 528 с.
5. Ковальова В. Становлення та розвиток творчої особистості молодшого школяра засобами інноваційних педагогічних технологій / В. Ковальова // Початкова школа. – 2016. – № 6. – С. 5-8.
6. Мостова Т. Вальдорфська педагогіка / Т. Мостова // Освіта України. – 1999. – № 1,2 (125). – С.11.
7. На допомогу педагогу загальноосвітнього навчального закладу / Укл.: Л.О. Прядко, О.О. Фурман / Методичний посібник. – Суми: РВВ СОІППО. – 2015. – 52 с.
8. Нісімчук А.С. Сучасні педагогічні технології: Навчальний посібник / А.С. Нісімчук, О.С. Падалка, О.Т. Шпак. – К.: Видавничий центр «Просвіта»; Пошуково-видавниче агентство «Книга Пам'яті України», 2000. – 368 с.
9. Особистісно орієнтовані технології навчання і виховання у вищих навчальних закладах: колективна монографія / За заг. ред. В.П. Андрущенко, В.І. Лугового. – К.: Педагогічна думка, 2008. – 256 с.

13. Інформаційні ресурси

1. Брусенцева О.А. Впровадження інноваційних педагогічних технологій як складова розвитку вищої освіти в сучасних умовах / О.А.Брусенцева. Режим доступу: <http://tme.uio.edu.ua/docs/4/10bruemt.pdf>
2. Дичківська І.М. Інноваційні педагогічні технології: підруч. для студ. вищ. навч. закл. / І.М. Дичківська. – 2-ге вид., допов. – К.: Академвидав, 2004. Режим доступу: <http://eltutor.at.ua/Podskazki/Dychkivska.pdf>
3. Крошка С.А. Сучасні педагогічні технології в навчально-виховному процесі сучасних закладів освіти України / С.А. Крошка // Збірник матеріалів регіональної міжвузівської науково-практичної конференції: Артемівськ, 2010. – С. 165-168. Режим доступу: <http://dspace.luguniv.edu.ua/xmlui/handle/123456789/847>
4. Нові педагогічні технології в освіті: рекомендац. покажч. / Херсонський державний університет; упоряд.: Н.А Арустамова, В.Ю. Штуріна; бібліогр. ред. Л.С. Войнова. – Херсон: вид-во ХДУ, 2013. Режим доступу: <http://ekhsuir.kspu.edu/bitstream/123456789/653/1/%D0%BE%D1%81%D0%B2%D1%96%D1%82%D0%BD%D1%96%20%D1%82%D0%B5%D1%85%D0%BD%D0%BE%D0%BB%D0%BE%D0%B3%D1%96%D1%97.pdf>

5. Пехота О.М. Освітні технології: Навчал. метод. посібник / О.М. Пехота, А.З. Кіктенко, О.М. Любарська та ін.; За заг. Ред. О.М. Пехоти. – К.: А.С.К., 2001. – 256 с. Режим доступу: http://uropk.at.ua/index/osvitni_tekhnologiji/0-6

Примітки:

1. Робоча програма навчальної дисципліни є нормативним документом інституту і містить виклад конкретного змісту навчальної дисципліни, послідовність, організаційні форми її вивчення та їх обсяг, визначає форми та засоби поточного і підсумкового контролів.

2. Розробляється викладачем. Робоча програма навчальної дисципліни розглядається на засіданні вченої ради і затверджується головою вченої ради.

3. Інститутом можуть вноситися зміни до форми та змістового наповнення «Робочої програми навчальної дисципліни» .

4. Формат бланка – А4 (210×297 мм)